

JAAR- REKENING 2017

Jaarrekening 2017

Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis 's-Hertogenbosch

INHOUDSOPGAVE

Pagina

6.1 Jaarrekening

6.1.1	Balans per 31 december 2017	7
6.1.2	Resultatenrekening over 2017	9
6.1.3	Kasstroomoverzicht over 2017	11
6.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	13
6.1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2017	23
6.1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	37
6.1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	39
6.1.8	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	41
6.1.9	Overzicht langlopende schulden aan banken ultimo 2017	43
6.1.10	Toelichting op de resultatenrekening over 2017	45

6.2 Overige gegevens

6.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	57
6.2.2	Nevenvestigingen	57
6.2.3	Controleverklaring	57

6.1 Jaarrekening

6. JAARREKENING

6.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (na resultaatsbestemming)

	Ref.	31-dec-2017 €	31-dec-2016 €
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	23.241.756	25.623.666
Materiële vaste activa	2	313.152.447	326.349.015
Financiële vaste activa	3	19.843.036	22.431.068
Totaal vaste activa		356.237.239	374.403.749
Vlottende activa			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC'S / DBC-zorgproducten	4	4.333.322	8.062.135
Debiteuren en overige vorderingen	5	99.488.318	107.290.868
Liquide middelen	6	53.204.064	42.571.009
Totaal vlottende activa		157.025.704	157.924.012
Totaal activa		513.262.943	532.327.761

	Ref.	31-dec-2017 €	31-dec-2016 €
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal		800.463	800.463
Algemene en overige reserves		97.640.722	96.495.345
Totaal eigen vermogen	7	98.441.185	97.295.808
Voorzieningen	8	12.520.420	13.196.208
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	9	300.367.947	315.257.127
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	10	101.933.391	106.578.618
Totaal passiva		513.262.943	532.327.761

6.1.2 RESULTATENREKENING OVER 2017

	Ref.	2017	2016
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	12	367.560.767	365.290.240
Subsidies	13	19.873.269	17.539.533
Overige bedrijfsopbrengsten	14	15.992.069	15.181.479
Som der bedrijfsopbrengsten		403.426.105	398.011.252
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	15	183.580.206	182.236.451
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	16	28.609.731	27.186.686
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	17	60.136.925	59.808.700
Overige bedrijfskosten	18	113.010.148	111.751.039
Som der bedrijfslasten		385.337.010	380.982.876
BEDRIJFSRESULTAAT		18.089.095	17.028.376
Financiële baten en lasten	19	-16.943.718	-16.743.204
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		1.145.377	285.172
RESULTAAT BOEKJAAR		1.145.377	285.172
RESULTAATBESTEMMING:		2017	2016
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		€	€
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene reserve		1.145.377	285.172
		1.145.377	285.172

6.1.3 KASSTROOMOVERZICHT

	Ref.	2017	2016
		€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		18.089.095	17.028.376
Aanpassingen voor :			
- afschrijvingen	16	28.609.732	27.120.313
- mutaties voorzieningen	8	-675.788	1.029.490
- waardeverandering financieel vast actief	3	-	-
		27.933.944	28.149.803
Veranderingen in vlottende middelen:			
- mutatie onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	4	3.728.813	-11.848.367
- debiteuren en overige vorderingen	6	7.802.550	22.570.568
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	5	-	5.580.560
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	11	-4.464.674	17.078.018
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		7.066.689	33.380.779
Ontvangen interest	19	-26.015	28.772
Betaalde interest	19	-16.917.703	-16.771.976
		-16.943.718	-16.743.204
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		36.146.010	61.815.754
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings immateriële vaste activa	1	-744.542	-27.466.898
Investerings materiële vaste activa	2	-12.266.643	-11.458.938
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	-	11.951.296
Overige mutaties financiële vaste activa	3	2.567.963	-2.457.470
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-10.443.222	-29.432.010
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende schulden	9	-10.379.829	-11.129.831
Waardevermeerdering derivaat	9	-4.689.904	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-15.069.733	-11.129.831
Mutatie geldmiddelen		10.633.055	21.253.913
Mutatie liquide middelen			
Stand geldmiddelen per 1 januari	7	42.571.009	
Stand geldmiddelen per 31 december	7	53.204.064	
Mutatie		10.633.055	

Er is gebruikt gemaakt van de indirecte methode.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

6.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens

Het Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) is statutair en feitelijk gevestigd aan de Henri Dunantstraat 1 te 's-Hertogenbosch, is geregistreerd onder KvK-nummer 41084046 en heeft als belangrijkste activiteiten:

Het als geïntegreerd medisch specialistisch bedrijf voorzien in de behoeften aan onderzoek, behandeling, verpleging en verzorging van personen, die om enigerlei reden medische, verpleegkundige of verloskundige bijstand, danwel enige andere daarmee verband houdende hulp behoeven, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin.

Het verzorgen van opleidingen in de gezondheidszorg voor zowel medische specialisten als ook verpleegkundig, paramedische en andere medische beroepen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Continuïteitsveronderstelling

Mede gezien de toekomstige onzekerheden op het gebied van financiering door veranderingen in wet- en regelgeving (DOT, prestatiegericht sturen en honoreringsmodel voor vrijgevestigde specialisten) is het behouden van voldoende weerstandsvermogen en solvabiliteit van belang om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. Het resultaat van het JBZ is afgelopen jaren nog sterk beïnvloed door incidentele effecten en schattingen rondom de opbrengstverantwoording. Om toekomstige stabiele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen te genereren, ter verbetering van het weerstandsvermogen en de solvabiliteit, zijn er ombuigingen ingezet en worden deze in 2018 verder gerealiseerd. De ombuigingsmaatregelen dragen bij aan voldoende (toekomstige) financiële ruimte om een structureel en daarna stabiel operationeel resultaat te kunnen realiseren. Tevens heeft JBZ haar leningenportefeuille volledig belegd bij ABN AMRO gesloten ter financiering van de nieuwbouw in 2011 als de destijds bestaande langlopende leningen. Gezien het langlopende karakter van deze financieringsovereenkomst is het renterisico gefixeerd. Op basis van de genoemde uitgangspunten is de jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2016 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2017 mogelijk te maken.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Groepsmaatschappijen

Op grond van artikel 2:407 lid 1 BW zijn de volgende rechtspersonen niet geconsolideerd:

- Stichting Ondersteuning Ziekenhuiszorg, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het bevorderen van de medische zorg en gezondheidszorg, met name het verlenen van materiële steun aan Het concept-resultaat in 2017 bedroeg € 948 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2017 bedroeg € 190.223.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

- Stichting Trombosedienst 's-Hertogenbosch, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verlenen van diensten ter bevordering van een passende behandeling met bloedstollingsremmende middelen van patiënten woonachtig en/of verblijvende in 's-Hertogenbosch en omstreken, het verlenen van diensten ter preventie of diagnostiek van trombose in het algemeen en het uitvoeren van activiteiten in de ruimste zin des woords in het verlengde van het bovengenoemde.

Het concept-resultaat in 2017 bedroeg € 99.744 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2017 bedroeg € 469.936.

- Stichting Sport Medisch Centrum, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het ondersteunen van de fysieke mogelijkheden van gezonde (top)sporters, recreanten en die mensen die bewegen aangrijpen om hun herstel te bevorderen, het ondersteunen van de mentale krachten die nodig zijn om gedrag te kunnen veranderen wanneer dat wenselijk is en het verleiden van mensen om te gaan bewegen wanneer zij dat nu niet of nauwelijks doen.

Het concept-resultaat in 2017 bedroeg € 14.886 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2017 bedroeg € 1.155.065 negatief.

- JBZ Cleancare B.V., vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verlenen van facilitaire diensten en schoonmaakdiensten en het leveren van sanitaire voorzieningen aan het JBZ.

Het resultaat in 2016 bedroeg € 23.118 positief en het eigen vermogen per 31 december 2016 bedroeg € 37.943 positief.

Bij alle groepsmaatschappijen heeft het JBZ overheersende zeggenschap.

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals hierboven vermeld, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij.

De zelfstandige Stichting Vrienden van de Kapel en Stichting Vrienden van het Jeroen Bosch Ziekenhuis hebben een niet juridische relatie met het JBZ. Daarnaast wordt Stichting Bernbosch aangemerkt als verbonden rechtspersoon.

6.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva is de verkrijgingsprijs- of de vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de geamortiseerde kostprijs.

Toelichtingen op posten in de balans en de resultatenrekening zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans, als een transactie met betrekking tot het actief of de verplichting niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van het JBZ.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn opgenomen die activa welke niet stoffelijk van aard zijn en die niet onder de financiële vaste activa zijn gerubriceerd. De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve jaarlijkse afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vaste actief. Op kosten van goodwill die van derden is verkregen wordt 10% per jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa (met uitzondering van de terreinen) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve jaarlijkse afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De terreinen worden gewaardeerd op historische kostprijs.

De afschrijvingstermijnen van de materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het actief.

Als gevolg van de wijzigende bekostiging van zorgvastgoed is een inschatting gemaakt van de verwachte gebruiksduur en de eventuele restwaarde van de panden. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing van de afschrijvingstermijnen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met de restwaarde. Op bedrijfsterreinen, vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen: 0% - 2% - 2,5% - 5,25%.
- Machines en installaties : 5%.
- Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting : 10% - 20% - 50%.
- Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen hierop : 0%.

Groot onderhoud:

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde, zijnde de indirecte opbrengstwaarde. Afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Leningen aan deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De grondslagen voor overige financiële vaste activa activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. JBZ heeft geanalyseerd of er sprake is van een indicatie voor bijzondere waardevermindering van de vaste activa. Op basis van deze analyse, die uitgaat van een stabiel tot licht toenemend omzetniveau en een nadere realisatie van de ombuigingsmaatregelen, is er geen sprake van een indicatie voor een bijzondere waardevermindering.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de resultatenrekening gebracht. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van ingeschatte risico's wegens oninbaarheid per balansdatum. De voorziening wordt dynamisch bepaald en statisch getoetst.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan waar-bij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De gehanteerde disconteringsvoet is 1%. Het effect van discontering is € 60.000. Vorig jaar was de disconteringsvoet 1,5%-2,0%.

Voorziening medische aansprakelijkheid

Deze voorziening is gevormd in verband met het eigen risico dat is verbonden aan de verzekering voor medische aansprakelijkheid. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen indien op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan heeft gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het twee jaar. De voorziening is aangevuld met de te betalen transitievergoeding afkomstig uit de Wet Werk en Zekerheid (WWZ).

Voorziening nabetaling ORT

Naar aanleiding van recente jurisprudentie is een berekening gemaakt van de na te betalen ORT voor werknemers die structureel onregelmatig werkten in de jaren 2012-2014.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor de toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1%.

Voorziening voor onderhoud

De voorziening voor onderhoud is een voorziening voor de toekomstige uitgaven ten behoeve van onderhoud aan gebouwen. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door het JBZ gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de resultatenrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting past de instelling de kostprijs van dit actief aan met de afdekkingsresultaten die nog niet in de resultatenrekening zijn verwerkt. Een verlies voor het percentage groter dan de omvang van het afgeleide instrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de resultatenrekening verwerkt.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de resultatenrekening.

Het JBZ documenteert de hedgerelaties in specifieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er geen sprake is van overhedges. Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer het JBZ niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

Derivaten

Met betrekking tot derivaten past het JBZ kostprijs-hedge-accounting toe. Het JBZ documenteert de hedgerelaties in specifieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties. Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd. Voor het ineffectieve deel wordt het verschil tussen de kostprijs en de lagere reële waarde in de resultatenrekening verwerkt.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieverentemethode.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De reële waarde van derivaten waarbij collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de (Eonia) swapcurve, omdat door de uitwisseling het krediet- en liquiditeitsrisico worden verzacht. De reële waarde van derivaten waarbij geen collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan een jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal een jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

6.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de opbrengsten zijn verantwoord.

Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2017 medisch specialistische zorg

Inleiding

De landelijke onzekerheden met betrekking tot de omzetverantwoording voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. Sinds het jaar 2012 is sprake van landelijke onzekerheden rondom de omzetverantwoording. In 2014 zijn de risico's drastisch afgenomen met de invoering van de vaststelling van de uitkomsten van het expertonderzoek naar de omzetverantwoording 2012 en 2013 en de vaststelling van transitiebedragen. Vanaf 2015 zijn de risico's verder verminderd.

De resterende in de jaarrekening 2017 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor het JBZ hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2016 en eerdere jaren;
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2017;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren;

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft het JBZ de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 6.1.10.12 van deze jaarrekening.

De uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2017 zijn meegenomen en is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2017 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2017

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2017 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht voor het JBZ:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2016 en eerdere jaren

Het JBZ heeft over de uitkomsten van het zelfonderzoek 2016 overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in deze jaarrekening en dit heeft niet geleid tot materiële wijzigingen van de in de jaarrekening 2015 opgenomen nuancerings.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2017

De NFU, NVZ en ZN hebben een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2017 gepubliceerd. Door de NZa is niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, waarmee een inherent risico blijft bestaan. Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2017 concluderen. Het JBZ heeft, voor de jaarrekening deels op basis van een risicoanalyse, onderzoek verricht naar de risico's die materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken.

Daarnaast is het JBZ bezig op basis van deze handreiking het onderzoek inzake 2017 af te ronden. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting volgt in het najaar 2018 uitsluitel over dit onderzoek. Dit kan naar verwachting van het JBZ leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten.

Doelmatigheidscontroles over 2017 zullen door de zorgverzekeraars nog uitgevoerd (kunnen) worden.

Het JBZ gaat er van uit dat dit geen financieel effect met terugwerkende kracht heeft. De NZa heeft in het landelijk overleg echter niet bevestigd dat dit een terechte aanname is, dus deze onzekerheid blijft vooralsnog bestaan.

Privaatrechtelijk heeft het JBZ geen afspraken terzake gemaakt met zorgverzekeraars, anders dan verwerking van de aandachtspunten zoals opgenomen in het landelijke omzetonderzoek en het bepalen van de toekomstige handelswijze op nieuwe doelmatigheidsaspecten.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten is verwerkt in deze jaarrekening.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren

Het JBZ heeft met de zorgverzekeraars voor 2017 schadelastafspraken op basis van volumevrije afspraken respectievelijk plafondatafspraken gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2017 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2017 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2016 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2017.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

Ook afrekening van oude schadelastjaren met zorgverzekeraars kan nog tot nagekomen effecten leiden.

Het JBZ heeft de jaren tot en met het schadelastjaar 2013 volledig afgerekend. Voor 2014 is door vier verzekeraar nog niet afgerekend maar is er wel consensus over het bedrag. Voor 2015 zijn voorlopige afrekeningen ontvangen en betaald. De jaren vanaf 2016 staan nog open.

4. Overgangsregeling kapitaallasten

Het JBZ heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016 (BR/CU-2142) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie het JBZ recht heeft. In de balans per ultimo 2017 is een bedrag van € 28.509.285 verantwoord. Voor de jaren 2013 tot en met 2016 zijn de formulieren ingediend en door de Nza vastgesteld. Dit levert in totaal een vergoeding op van € 28,5 miljoen, waarvan ultimo 2017 reeds € 22,9 miljoen is ontvangen.

Subsidies

Subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat het JBZ zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Subsidies ter compensatie van door het JBZ gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt danwel in de periode waarin de opbrengsten zijn gederfd.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overige bedrijfsopbrengsten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers, respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Het JBZ heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het JBZ. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Het JBZ betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2017 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 98,6%. Het pensioenfonds voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren.

Het JBZ heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Het JBZ heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten

Verantwoording van honorariumkosten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Huur en leasing

Bij de stichting bestaan leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

6.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

6.1.4.4. Grondslagen van kasstromen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen. Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reëlewaarde-hedges of kasstroom-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendommen	23.110.372	25.360.899
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	131.384	262.767
Totaal immateriële vaste activa	23.241.756	25.623.666

Het verloop van de immateriële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	25.623.666	394.151
Bij: investeringen	744.542	27.466.898
Af: reclassificatie cumulatieve afschrijvingen	-	537.395
Af: afschrijvingen	3.126.452	1.699.988
Boekwaarde per 31 december	23.241.756	25.623.666
Aanschafwaarde	29.449.526	28.780.735
Cumulatieve afschrijvingen	6.207.770	3.157.069

Toelichting:

Voor een nadere specificatie op de immateriële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 6.1.6.

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	188.399.607	192.756.703
Machines en installaties	80.272.552	86.974.419
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	44.480.288	46.617.893
Totaal materiële vaste activa	313.152.447	326.349.015

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	326.349.015	352.308.007
Bij: investeringen	12.266.643	11.458.938
Af: afschrijvingen	25.463.211	25.466.634
Af: desinvesteringen	-	11.951.296
Boekwaarde per 31 december	313.152.447	326.349.015

Toelichting:

Voor een nadere specificatie op de materiële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 6.1.7.

Van alle materiële vaste activa heeft het JBZ het juridisch eigendom.

Het JBZ heeft zich tegenover de bank en het Waarborgfonds voor de Zorgsector verbonden het eerste recht van hypotheek te geven op de nieuwbouw. Daarnaast heeft het JBZ zich tegenover de gemeente 's-Hertogenbosch verbonden hypotheek te geven op de bezoekersparkeergarage en de bijbehorende gronden.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
Deelnemingen	1.805.051	1.596.633
Overige vorderingen	18.037.985	20.834.435
Totaal financiële vaste activa	19.843.036	22.431.068

	2017	2016
	€	€

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

Boekwaarde per 1 januari	22.431.068	25.048.652
Bij: kapitaalstortingen deelnemingen	208.418	325.805
Bij: waardemutatie ledenrekening	-	59.439
Af: amortisatie / marktwaarde derivaten	2.262.743	2.419.699
Af: afschrijving	20.069	20.068
Af: aflossingen	513.638	563.061
Boekwaarde per 31 december	19.843.036	22.431.068

Toelichting:	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
Deelnemingen:		
- JBZ Clean Care B.V.	19.351	-
- VIR e-Care Solutions B.V.	12.202	12.202
- Coöperatie Zanob U.A.	600.000	600.000
- Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	875.232	875.232
- Dialysecentrum Ravenstein B.V.	298.266	109.199
	1.805.051	1.596.633
Overige vorderingen:		
- Kapitaalrekening CV Beheer GZG	680.670	680.670
- Ledenrekening Aansprakelijkheid	112.596	112.596
- Lening Sport Medisch Centrum	45.000	45.000
- Disagio lening	501.715	521.784
- Amortisatie marktwaarde derivaten	15.618.189	17.880.932
- Vooruitbetaalde licentiekosten	537.415	779.853
- Integratieheffing parkeergarage personeel	542.400	813.600
	18.037.985	20.834.435

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

(2016 = definitief)

	Verschaft kapitaal	Kapitaal- belang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:				
JBZ Clean Care B.V., 's-Hertogenbosch (2016)	9.180	51	37.943	23.118
Dialysecentrum Ravenstein B.V., Ravenstein (2016)	50.400	28	1.065.236	374.616
Rechtstreekse kapitaalbelangen <= 20%:				
VIR e-Care Solutions B.V., Arnhem (2016)	33.919	4	1.837.517	114.395
Onderlinge Waarborgmij. Centramed B.A. (2016)	762.636	4	16.187.000	701.000
Kapitaalrekening CV Beheer GZG, Rosmalen (2016)	680.670	5	680.670	38.214
Zeggenschapsbelangen:				
Coöperatie Zanob U.A., 's-Hertogenbosch (2016)	600.000		54.509	202.893

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 6.1.8. Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 45.000 een looptijd korter dan één jaar.

JBZ Clean Care B.V. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ heeft samen met Asito Participaties B.V. een besloten vennootschap opgericht met als doel facilitaire diensten en schoonmaakdiensten te verlenen en sanitaire voorzieningen te leveren. Het JBZ neemt voor 51% deel in de B.V.

VIR e-Care Solutions te Arnhem

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze besloten vennootschap, een samenwerkingsverband op het gebied van automatisering van revalidatiecentra. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Coöperatie Zanob U.A. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ participeert door middel van de storting van participatiebewijzen. Zanob behartigt de belangen van haar leden op het gebied van farmaceutische verzorging, farmacotherapie en klinische farmacologie.

Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze onderlinge waarborgmaatschappij. Centramed verzekert zorginstellingen voor het risico van medische aansprakelijkheid. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Ledenrekening aansprakelijkheid

De ledenrekening is door een aantal ziekenhuizen afgesloten bij een onderlinge verzekeringsmaatschappij. De deelnemende ziekenhuizen hebben, naast de reguliere verzekeringspremies, via de ledenrekening gezorgd voor een startkapitaal. De waarde van de ledenrekening is in 2017 niet gemuteerd.

Dialysecentrum Ravenstein B.V.

Het JBZ heeft een belang van 28 % in Dialysecentrum Ravenstein B.V. Het dialysecentrum stelt nierpatiënten in staat om dichtbij huis in een prettige omgeving te dialyseren.

Kapitaalrekening CV Beheer GZG

Het onroerend goed van de lokatie GZG is ingebracht in een maatschap waarin het JBZ via een CV voor 5% van de ingebrachte waarde deelneemt en aansprakelijk is.

Lening Sport Medisch Centrum

Aan Sport Medisch Centrum zijn twee leningen verstrekt met een looptijd van 10 jaar en een jaarrente van 4%.

Disagio lening

Dit betreft het disagio op de in 2011 met de Nederlandse Waterschapsbank afgesloten lening van € 40.000.000 en wordt vanaf 2013 in 30 jaar afgeschreven.

Amortisatie marktwaarde derivaten

In overeenstemming met de verslaggevingsregels is de marktwaarde van de beëindigde derivaten verantwoord in de balans. Per 31 december 2017 betreft dit de verantwoording van een overlopend actief ad € 17,8 miljoen en overlopend passief ad € 16,9 miljoen. Deze balansposten zullen gedurende de resterende looptijd van de derivaten en de afnemende omvang van de afgedekte positie de komende jaren verder afnemen.

Vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel

De integratieheffing betreft de in 2011 betaalde BTW op de personeelsparkeergarage en wordt herzien in de jaren 2011 t/m 2019. De vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel hebben een looptijd van langer dan 1 jaar.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

	31-dec-2017	31-dec-2016
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	36.966.884	36.995.517
Af: ontvangen voorschotten	32.633.562	28.933.382
Totaal onderhanden werk	<u>4.333.322</u>	<u>8.062.135</u>

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-2017
	€	€	€	€
VGZ	17.814.250	-	15.527.729	2.286.521
Czt	10.174.574	-	10.067.833	106.741
Menzis	2.612.269	-	2.098.000	514.269
Czt	1.426.265	-	-	1.426.265
DSW/Stad Holland	214.884	-	180.000	34.884
Zilverenkruis	4.724.642	-	4.760.000	-35.358
Totaal (onderhanden werk)	<u>36.966.884</u>	<u>-</u>	<u>32.633.562</u>	<u>4.333.322</u>

Toelichting:

Per balansdatum is er sprake van onderhanden, nog niet afgesloten DBC's / DBC- zorgproducten. Het onderhanden werk is bepaald op basis van het tussentijds afgeleide product (opbrengstwaarde). De afgesloten DBC zorgproducten zijn opgenomen in de post nog te factureren omzet DBC zorgproducten onder de overige vorderingen. Op basis van contractafspraken met zorgverzekeraars ontvangt het JBZ bevoorschotting van de onderhanden posities.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

5. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2017</u>	<u>31-dec-2016</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	64.112.641	56.545.383
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	24.977.612	37.390.075
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	166.057	199.654
<u>Overige vorderingen:</u>		
Diversen	8.520.604	11.938.620
<u>Vooruitbetaalde bedragen:</u>		
Vooruitbetaalde kosten	1.711.404	1.217.136
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>99.488.318</u>	<u>107.290.868</u>

Toelichting:

De vordering op debiteuren is toegenomen ten opzichte van 2016 omdat eind 2017 meer gefactureerd was dan eind 2016.

Op de vorderingen op debiteuren is een voorziening in mindering gebracht van € 1.012.363 (2016 : € 830.459) voor mogelijk oninbare vorderingen. Op de diverse overige vorderingen is een voorziening voor mogelijke incurantie in mindering gebracht van € 1.243.000 (2016: € 1.243.000).

De diverse overige vorderingen zijn afgenomen door volledige facturatie van de opbrengsten uit overige zorgprestaties gedurende het boekjaar 2017.

De vorderingen hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde.

6. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2017</u>	<u>31-dec-2016</u>
	€	€
Kassen	6.818	7.090
Bank	53.197.246	42.563.919
Totaal liquide middelen	<u>53.204.064</u>	<u>42.571.009</u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
Kapitaal	800.463	800.463
Algemene en overige reserves	97.640.722	96.495.345
Totaal eigen vermogen	<u>98.441.185</u>	<u>97.295.808</u>

	Saldo per 1-jan-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2017
	€	€	€	€
Kapitaal				
Het verloop is als volgt weer te geven:				
Kapitaal	800.463	-	-	800.463
Totaal kapitaal	<u>800.463</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>800.463</u>
Algemene en overige reserves				
Het verloop is als volgt weer te geven:				
Algemene reserves	96.495.345	1.145.377	-	97.640.722
Totaal algemene en overige reserves	<u>96.495.345</u>	<u>1.145.377</u>	<u>-</u>	<u>97.640.722</u>
Totaal eigen vermogen	<u>97.295.808</u>	<u>1.145.377</u>	<u>-</u>	<u>98.441.185</u>

Toelichting:

Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserves.

8. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2017	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2017
	€	€	€	€	€
Medische aansprakelijkheid	6.386.291	1.014.917	655.756	1.087.626	5.657.826
Reorganisatievoorziening	2.729.634	131.715	631.495	995.254	1.234.600
Langdurig zieken	850.648	651.599	185.632	371.464	945.151
Nabetaling ORT	1.309.000	-	401.331	-	907.669
WGA	-	777.906	-	-	777.906
Jubileumverplichtingen	904.554	525.281	284.567	-	1.145.268
Onderhoud	1.016.081	881.272	45.353	-	1.852.000
Totaal voorzieningen	<u>13.196.208</u>	<u>3.982.690</u>	<u>2.204.134</u>	<u>2.454.344</u>	<u>12.520.420</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-2017
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	3.921.200
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	6.250.339
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	2.348.881

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Toelichting:

Medische aansprakelijkheid: vanaf 2000 is het JBZ eigenrisicodragers medische aansprakelijkheid. De voorziening is hiervoor op de vereiste hoogte gebracht en bepaald volgens de statische methode waarbij de lopende dossiers zijn beoordeeld.

Reorganisatie: in deze voorziening zijn opgenomen de (verwachte) kosten van uitstroom van personeel, zoals doorbetalingsverplichtingen, afkoopsommen en kosten van outplacement.

Langdurig zieken: onder dit hoofd is ook opgenomen de voorziening voor arbeidsongeschiktheid voor bestaande verplichtingen. Dit is voor het in de toekomst doorbetalen van salaris aan personeelsleden die op de balansdatum arbeidsongeschikt zijn voor zover deze kosten niet verzekerd zijn, inclusief een eventuele transitievergoeding.

Nabetaling ORT: naar aanleiding van recente jurisprudentie is een berekening gemaakt van de na te betalen ORT voor werknemers die structureel onregelmatig werkten in de jaren 2012-2014.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten: met ingang van 1 januari 2017 is het JBZ eigen risico drager geworden voor de WGA. De kosten van instroom 2017 zijn hiermee voorzien.

Jubileumvoorziening: dit betreft een voorziening voor toekomstig uit te keren jubileum-gratificaties aan het personeel op grond van de geldende CAO Bij de berekening is rekening gehouden met een blijfkans en de leeftijd van het personeel.

Onderhoud: dit betreft een voorziening voor de toekomstige uitgaven in verband met onderhoud aan gebouwen.

9. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
Schulden aan banken	279.800.005	290.179.834
Overige langlopende schulden	20.567.942	25.077.293
Totaal langlopende schulden	<u>300.367.947</u>	<u>315.257.127</u>

Het verloop van de schulden aan banken is als volgt weer te geven:

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	300.559.664	311.689.495
Af: aflossingen	10.379.829	11.129.831
Stand per 31 december	<u>290.179.835</u>	<u>300.559.664</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	10.379.830	10.379.830
Stand langlopende schulden aan banken per 31 december	<u>279.800.005</u>	<u>290.179.834</u>

Het verloop van de overige langlopende schulden is als volgt weer te geven:

Stand per 1 januari	25.077.293	31.759.316
Af: waardevermindering derivaat	-	1.992.119
	<u>25.077.293</u>	<u>29.767.197</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	4.509.351	4.689.904
Stand per 31 december overige langlopende schulden	<u>20.567.942</u>	<u>25.077.293</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	14.889.181	15.069.734
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	295.858.596	310.567.223
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	239.200.007	250.600.007

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden aan banken wordt verwezen naar bijlage 6.1.9, overzicht langlopende schulden aan banken. De aflossingsverplichting in het komend boekjaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

De overige langlopende schulden betreffen onder andere de marktwaarde van de overgesloten derivaten ad € 14,5 miljoen en het langlopende karakter van de verplichting uit hoofde van de integratieheffing ad € 6,0 miljoen.

10. Overige kortlopende schulden

	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Crediteuren	5.341.414	4.551.961
Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	1.717.072	4.662.080
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	14.889.181	15.069.734
Belastingen en sociale premies	11.493.081	11.169.524
Schulden terzake pensioenen	266.697	1.734.832
Nog te betalen salarissen	879.484	882.458
Vakantiegeld	6.041.581	5.793.551
Verplichting vakantiedagen en PLB	18.116.185	16.082.187
<u>Overige schulden:</u>		
Rekening-courant specialisten	14.190.271	11.420.155
Te betalen rente	1.393.957	1.404.567
Diversen	10.497	6.786
<u>Nog te betalen kosten:</u>		
Diversen	14.601.028	24.920.217
<u>Vooruitontvangen opbrengsten:</u>		
Vergoeding garantieregeling	12.730.374	8.375.966
Projecten	262.569	504.600
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>101.933.391</u>	<u>106.578.618</u>

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Toelichting:

De schulden aan participanten betreft hoofdzakelijk JBZ Cleancare en de Zanob.

De verplichting PLB betreft een CAO-verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk levensfase budget kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De verplichting betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PLB-uren. De berekening is gebaseerd op de toegekende, niet opgenomen uren op basis van de CAO plus een schatting van de verplichting op basis van het overgangsrecht.

De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1 %.

De verplichting voor de overgangsregeling voor medewerkers van 55 jaar en ouder ad € 2.031.000 is niet in de verplichting opgenomen.

De diverse nog te betalen kosten ad € 14,6 miljoen bestaan voor € 3,8 miljoen uit nog te betalen overschrijdingen van schadelastcontracten van zorgverzekeraars, voor € 3,1 miljoen uit ontvangen claim Alert en voor € 6 miljoen uit nog te betalen diverse kosten 2017.

De rekening-courant faciliteit bij huisbankier Abn-Amro Bank N.V. bedraagt per 31 december 2017 € 25 miljoen (31 december 2016: € 55 miljoen). Daarnaast stelt de bank een seizoenskrediet van € 15 miljoen beschikbaar. Dit krediet kan worden aangewend in een situatie dat de facturering niet of laat op gang komt. De debetrente is gebaseerd op het 1-maands Euribor met een marktopslag en een individuele opslag van - in totaal- 1,5 %. Daarnaast is het JBZ een bereidstellingsprovisie verschuldigd van 0,3 % over het niet opgenomen deel van het rekening-courantkrediet.

De vergoeding uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op beleidsregel BR/CU-2142 van de NZa. De jaren 2013 tot en met 2015 zijn vastgesteld en uitgekeerd door het Zorginstituut. De vergoeding 2016 is beoordeeld door de Nza en vastgelegd in een beschikking. Uitkering hiervan heeft plaatsgevonden in februari 2018.

De schulden hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de schulden benadert de boekwaarde.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

11. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2017. Het JBZ is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2017. De minister raamt een onderschrijding voor het macrobudgettair kader 2015 en 2016. Dit is echter vooralsnog onzeker, omdat de afrekeningen met zorgverzekeraars nog onderhanden zijn en de minister nog geen besluit heeft genomen tot vaststelling. Vanwege de onduidelijkheden is voor het macrobeheersinstrument 2015 en 2016 geen voorziening of reservering ten laste van het resultaat verantwoord in lijn met de specifieke bepalingen in de RJ ter zake. Het niet opnemen van een voorziening is in lijn met de hiervoor geldende voorschriften en conform landelijke toepassing hiervan en kan in de toekomst nog tot nadelen leiden in de vorm van beperkingen van de omzet(groei).

Financiële instrumenten (Derivaat)

Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om het rente- en kasstroomrisico van een deel van de langlopende leningen af te dekken. Voor de verwerking, waardering en resultaatbepaling, past het JBZ met betrekking tot dit derivaat kostprijs-hedge-accounting toe. De marktwaarde van het derivaat per 31 december 2017 is € 29.408.215 negatief, (31 december 2016 was € 35.678.023 negatief).

Doelstellingen risicobeheer

In het treasurystatuut van het JBZ staan de kaders benoemd omtrent het beheersen van risico's. De financiële instrumenten voldoen aan die kaders. In het statuut is ter beheersing van het renterisico op zekere kasstromen het gebruik van afschermende instrumenten toegestaan; de instrumenten zijn defensief van aard. Rente-instrumenten zullen alleen ingezet worden om toekomstige risico's te veranderen, verminderen of weg te nemen.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

- Rentederivaten mogen alleen gesloten worden bij banken, die uit het aangaan van de transactie tenminste een A rating met outlook stable hebben, van één van de volgende erkende ratingbureaus: Moody's, Standard & Poors;
- Toegestaan zijn eenvoudige en transparante rente-instrumenten: renteswaps, renteswaption, rentecap en rentefloor of een combinatie hiervan;
- Het gebruik van rentederivaten is enkel toegestaan indien er sprake is van een volledige onderliggende waarde en dus getypeerd kan worden als een zgn. effectieve hedge;
- Rentederivaten worden prudent ingezet en alleen als ze kosten efficiënter zijn of andere aantoonbare voordelen hebben;
- De pricing bij het aangaan van rentederivaten wordt getoetst door een onafhankelijke instelling op marktconformiteit;
- De rentederivaten dienen een beschermend karakter te hebben voor het vermogen en resultaat van het JBZ.

Hedge-strategie

De hedge-strategie is het risico van (toekomstige) stijging van de rentevoet af te dekken door middel van een derivaat.

Type hedge

Kostprijs-hedge-accounting op basis van individuele leningen. Kostprijs-hedge-accounting wordt toegepast op basis van de aansluiting van de kritische kenmerken van de instrumenten met de financieringen. Deze kenmerken zijn terug te vinden in de originele contracten.

Afgedekte positie

Het JBZ dekt de variabiliteit in kasstromen voortvloeiend uit toekomstige rentebetalingen gerelateerd aan huidige leningen af.

Hedge-instrument

Het hedge-instrument is een payer Interest Rate Swap (IRS), waarbij het JBZ een vaste rente van 6,23% betaalt en 3-maands euribor ontvangt van de tegenpartij. De overeenkomst eindigt op 3 december 2040. De initiële hoofdsom van de Interest Rate Swap bedraagt € 100 miljoen (nominale waarde) en wordt op kwartaalbasis verlaagd op basis van een lineair lossende structuur tot nul met een looptijd van 28 jaar.

Accounting

Het hedging-instrument en de hedged items onderliggend aan de af te dekken rentebetalingen worden tegen kostprijs op de balans opgenomen en gewaardeerd. Hedge-ineffectiviteit wordt in de resultatenrekening verwerkt.

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's waaraan het JBZ onderhevig is zijn het marktrisico, valutarisico, het renterisico, het kredietrisico en het liquiditeitsrisico. Het financiële beleid van het JBZ is erop gericht om op de korte termijn de effecten van renteschommelingen op het resultaat te beperken en om op lange termijn de marktrenten te volgen. Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om de renterisico's die verbonden zijn aan een tweetal langlopende leningen te beheersen. Het JBZ neemt met het derivaat geen speculatieve posities in.

Marktrisico

Het JBZ beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille en limieten te stellen.

Valutarisico

Het JBZ voert alleen transacties in euro's (€) uit en loopt derhalve geen valutarisico.

Renterisico

Het JBZ loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt de zorginstelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt het JBZ risico's over de marktwaarde.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Kredietrisico

Het gaat hierbij om het risico dat het JBZ niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen. Door het zo veel mogelijk spreiden van transacties over verschillende financiële instellingen wordt getracht dit risico te beperken. Verder dient het JBZ te voldoen aan kredietwaardigheidseisen (rating). Dit is opgenomen in het treasurystatuut. De hoogte van het kredietrisico is ook afhankelijk van de marktwaarde van het derivaat.

Liquiditeitsrisico

Het gaat hierbij om het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om aan de directe verplichtingen te kunnen voldoen. Dit geldt voor alle verplichtingen van het JBZ en haar tegenpartijen, ongeacht of dit nu crediteuren of financiële instellingen zijn. Het JBZ heeft op verschillende manieren gewaarborgd dat zij altijd aan haar verplichtingen kan voldoen.

Overige niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

WFZ:

Wfz-deelnemers zijn via het obligo mederisicodragend. Het obligo bedraagt max. 3% van de boekwaarde van de restantschuld van de geborgde lening. Voor het JBZ gaat het hier om 3% van € 117.857.144 is € 3.535.714.

Gestelde zekerheden aan ABN Amro:

1. Positieve/negatieve hypotheekverklaring. Het JBZ verbindt zich hierbij tegenover de bank de registergoederen niet (verder) te zullen bezwaren of vervreemden dan met schriftelijke toestemming van de bank.
2. Overeenkomst gedeelde zekerheden op WfZ-activa met het Waarborgfonds voor de Zorgsector
3. Een bankhypotheek, eerste in rang, groot € 460.287.476 te vermeerderen met rente en kosten, te verstrekken door de Stichting JBZ, op de registergoederen gelegen te:
 - a: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie F nummer 2909, sectie K nummer 5177, sectie K nummer 2887, sectie K nummer 2894, sectie K nummer 4252, sectie K nummer 5175
 - b: Gemeente Lith, sectie G nummer 271
 - c: Gemeente Nuland, sectie B nummer 4501
 - d: Gemeente Zaltbommel, sectie A complexaanduiding 3849-A, appartementsindex 4
 - e: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie O nummers 6280 en 6279

Stand van zaken Alert

Alert I (JBZ tegen Alert vanwege het niet tijdig leveren van werkende software voor een EPD)

Op 13 oktober jl. heeft de Advocaat Generaal bij de Hoge Raad (AG) een advies uitgebracht over het verzoek van Alert om het arrest van het Hof Den Bosch in cassatie te vernietigen. De Hoge Raad kijkt alleen naar de toepassing van de wet en de motivering van het Hof; de feiten worden niet meer beoordeeld.

Het merendeel van de grieven van Alert snijdt volgens de AG geen hout. Echter op één punt wordt Alert in het gelijk gesteld: het gerechtshof heeft volgens de AG een aantal stellingen niet voldoende besproken met het oog op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid. De AG geeft overigens onmiddellijk toe dat uitleg en beperkende werking wel dicht bij elkaar liggen, maar meent toch dat de klacht van Alert slaagt.

Het JBZ heeft inmiddels gereageerd op het advies van de AG enerzijds heeft JBZ aangegeven dat deze zaak erg lang duurt en dat er een eindbeslissing moet komen, anderzijds heeft het JBZ aangevoerd, dat de AG zelf had aangegeven dat de uitkomst niet veel anders zou zijn als die beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid wél in acht zou zijn genomen. Het is nu aan de Hoge Raad om te beslissen. Het kan zijn dat de HR het advies van de AG niet volgt, in dat geval blijft het arrest van het Hof in tact. Het kan ook zijn dat de HR het advies van de AG deels overneemt, en de motivering over de redelijkheid en billijkheid zelf aanvult.

6.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Volgt de HR het advies van de AG wel, dan wordt het arrest van het Hof Den Bosch vernietigd. Een ander gerechtshof mag zich dan opnieuw over de zaak buigen.

De uitspraak van de HR wordt in februari of maart 2018 verwacht.

Alert II (Alert tegen 5 zorginstellingen)

Zoals eerder gemeld heeft de rechtbank partijen voorgesteld om de zaak tegen de 5 klanten van Alert te splitsen:

- definitief vonnis wijzen in de kwesties over onrechtmatige ontbinding of opzegging van het contract (Alert stelt dat de klanten niet mochten ontbinden) en deze zaken nu versneld afhandelen.
- Aparte behandeling van het verwijt van Alert over een onrechtmatige daad door samenspanning van de 5 zorgaanbieders waarbij TSZ voor wat betreft dit stuk wel aangehaakt zal worden.

Alert is van mening benadeeld te worden door deze splitsing, maar de rechtbank deelt deze opvatting niet.

Dat betekent dat

- Bernhoven, ZANO en Atrium nog een pleidooi mogen houden over de kwesties m.b.t. de ontbinding/opzegging die nog niet zijn afgedaan. Voor JBZ hoeft geen apart pleidooi gehouden te worden; het JBZ is immers al eerder gelijk gesteld (door het Hof in Alert 1, welke beslissing de rechtbank heeft overgenomen) in de opvatting dat het contract ontbonden mocht worden. Voor de beoordeling van de kwestie TSz wil de rechtbank de ontwikkelingen bij het Hof in de Alert 1 zaak van TSz afwachten.
- er nog een grote comparitie van partijen wordt gehouden over de vermeende samenspanning

Inmiddels is de comparitie van partijen gepland op 4, 5, 11 juni 2018; een definitief vonnis van de rechtbank wordt na de zomer verwacht.

Overige:

Het JBZ heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op licenties-, huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt:

	Licenties	Huur	Lease	Onderhoud
< 1 jaar	182.159	817.573	15.333	1.703.294
> 1 jaar en < 5 jaar	-	2.812.703	30.667	4.983.215
> 5 jaar	-	11.186.792	-	-
	<u>182.159</u>	<u>14.817.068</u>	<u>46.000</u>	<u>6.686.509</u>

Het JBZ heeft enkele bankgaranties afgegeven met een totale waarde van € 73.614.

Tenslotte heeft het JBZ in 2017 voor een bedrag van € 139.205 aan bestellingen gedaan waarvoor nog geen factuur is ontvangen.

6.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom €	Kosten van goodwill die van derden is verkregen €	Totaal €
Stand per 1 januari 2017			
- aanschafwaarde	27.466.898	1.313.837	28.780.735
- cumulatieve afschrijvingen	2.105.999	1.051.070	3.157.069
Boekwaarde per 1 januari 2017	25.360.899	262.767	25.623.666
Mutaties in het boekjaar			
- investeringen	744.542	-	744.542
- afschrijvingen	2.995.069	131.383	3.126.452
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>			
.aanschafwaarde	75.751	-	75.751
.cumulatieve afschrijvingen	75.751	-	75.751
<i>- reclassificatie</i>			
aanschafwaarde	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-	-
	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-2.250.527	-131.383	-2.381.910
Stand per 31 december 2017			
- aanschafwaarde	28.135.689	1.313.837	29.449.526
- cumulatieve afschrijvingen	5.025.317	1.182.453	6.207.770
Boekwaarde per 31 december 2017	23.110.372	131.384	23.241.756
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10%-20%-50%	10,0%	

6.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen hierop	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017					
- aanschafwaarde	250.222.374	134.037.352	113.530.528	-	497.790.254
- cumulatieve afschrijvingen	57.465.671	47.062.933	66.912.635	-	171.441.239
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>192.756.703</u>	<u>86.974.419</u>	<u>46.617.893</u>	<u>-</u>	<u>326.349.015</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	1.851.033	-	10.415.610		12.266.643
- afschrijvingen	6.208.129	6.701.867	12.553.215	-	25.463.211
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>					
aanschafwaarde	6.490.773	-	20.502.007	-	26.992.780
cumulatieve afschrijvingen	6.490.773	-	20.502.007	-	26.992.780
- <i>desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	-	-	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-	-	-	-
per saldo	-	-	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-4.357.096</u>	<u>-6.701.867</u>	<u>-2.137.605</u>	<u>-</u>	<u>-13.196.568</u>
Stand per 31 december 2017					
- aanschafwaarde	245.582.634	134.037.352	103.444.131	-	483.064.117
- cumulatieve afschrijvingen	57.183.027	53.764.800	58.963.843	-	169.911.670
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>188.399.607</u>	<u>80.272.552</u>	<u>44.480.288</u>	<u>-</u>	<u>313.152.447</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0%-2%-2,5%-5,25%	5%	10%-20%	0%	

6.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIELE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2017	1.596.633	20.834.435	22.431.068
Kapitaalstortingen	208.418	-	208.418
Resultaat deelnemingen	-	-	-
Afschrijvingen	-	-20.069	-20.069
Nieuwe/vervallen consolidaties	-	-	-
Verstrekte leningen	-	-	-
Aflossing leningen	-	-513.638	-513.638
(Terugname) waardeverminderingen	-	-	-
Amortisatie (dis)agio en marktwaarde derivaten	-	-2.262.743	-2.262.743
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>1.805.051</u>	<u>18.037.985</u>	<u>19.843.036</u>
Som waardeverminderingen		-	-

6.1.9 Overzicht langlopende schulden aan banken per 31 december 2017

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke rente	Restschuld 31 december 2016	Nieuwe leningen in 2017	Aflossing in 2017	Restschuld 31-12-2017	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflos- sings- wijze	Aflossing 2018	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Ned. Waterschapsbank	28.12.2011	40.000.000	30	Onderhands	3,68	34.285.715		1.428.571	32.857.144	25.714.287	23	Lineair	1.428.571	WfZ
Bank Ned. Gemeenten	15.10.1999	4.366.781	19	Onderhands	3,56	459.661		229.830	229.831	-	1	Lineair	229.831	Staat
Bank Ned. Gemeenten	01.03.2006	7.500.000	10	Onderhands	3,59	-		-	-	-	-	Lineair	-	WfZ
Bank Ned. Gemeenten	01.10.2010	6.000.000	20	Onderhands	3,99	5.100.000		150.000	4.950.000	4.200.000	13	Lineair	150.000	Gemeente*
ABNAmro ***	01.12.2008	100.000.000	40	Onderhands	4,80	87.500.000		2.500.000	85.000.000	72.500.000	34	Lineair	2.500.000	WfZ
ABNAmro ***	01.12.2009	100.000.000	40	Onderhands	5,25	87.500.000		2.500.000	85.000.000	72.500.000	34	Lineair	2.500.000	Geen**
ABNAmro	30.12.2011	10.000.000	10	Onderhands	7,63	5.000.000		1.250.000	3.750.000	-	3	Lineair	1.250.000	Geen**
ABNAmro	30.12.2011	90.000.000	30	Onderhands	7,83	80.714.288		2.321.428	78.392.860	64.285.720	23	Annuïteit	2.321.428	Geen**
Totaal		357.866.781				300.559.664	-	10.379.829	290.179.835	239.200.007			10.379.830	

* het JBZ heeft zich tegenover de gemeente verbonden een hypotheek te geven op de parkeergarage met bijbehorende gronden.

** het JBZ heeft zich tegenover de leninggever en het Waarborgfonds voor de Zorgsector en VWS verbonden een hypotheek te geven op de nieuwbouw (exclusief parkeergarage voor bezoekers en bijbehorende gronden).

*** De aflossingsverplichting op de lening van 1-12-2008 is op hetzelfde moment ingegaan als die op de lening van 1-12-2009, namelijk 1-3-2012.

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

BATEN

12. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	2017	2016
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	357.334.422	356.615.449
Opbrengsten bekostiging	2.131.794	2.001.016
Overige zorgprestaties	8.094.551	6.673.775
Totaal	<u>367.560.767</u>	<u>365.290.240</u>

Toelichting:

De opbrengsten zorgprestaties zijn licht gestegen van € 365 miljoen (eind 2016) naar € 367,5 miljoen (eind 2017). De stijging wordt met name veroorzaakt door de stijging in de overige zorgprestaties. Dit komt door een toename in de uitgevoerde onderzoeken door derden.

De opbrengsten bekostiging liggen in lijn met 2016. Dit heeft betrekking op de verantwoording van de ontvangen gelden inzake de garantieregeling kapitaallasten.

13. Subsidies

	2017	2016
	€	€
Beschikbaarheidsbijdragen opleidingen	15.853.787	14.103.520
Overige Rijkssubsidies	4.006.596	3.421.342
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	12.886	14.671
	<u>19.873.269</u>	<u>17.539.533</u>

14. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	2017	2016
	€	€
<u>Overige dienstverlening:</u>		
Opbrengst restaurants	692.868	520.831
Doorberekend drukwerk	2.389	25.244
Overige	72.211	127.640
<u>Overige opbrengsten:</u>		
Doorberekende salarissen en sociale lasten	3.398.728	3.069.102
Verhuur gebouwen	3.732.671	3.852.898
Verhuur inventaris	284.600	264.151
Doorberekende kosten	4.046.810	4.173.195
Specialistenfacturering	1.020.731	983.591
Vergoedingen niet WDS	1.852.452	1.560.764
Overige	888.609	604.063
Totaal	<u>15.992.069</u>	<u>15.181.479</u>

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

LASTEN

15. Personeelskosten

	2017	2016
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Lonen en salarissen	137.647.722	134.829.235
Sociale lasten	20.236.045	21.594.026
Pensioenpremie	11.837.963	12.080.950
<i>Andere personeelskosten:</i>		
Studiekosten	1.268.923	1.078.332
Reiskosten woon/werk	1.991.683	1.990.238
Kosten outplacement	176.620	137.462
Kosten opleidingsinstituten	25.755	-
Wervingskosten	97.521	85.940
Geschenken	320.555	307.565
Overige	3.370.218	3.754.124
Sub-totaal	176.973.005	175.857.872
Personeel niet in loondienst	6.607.201	6.378.579
Totaal personeelskosten	183.580.206	182.236.451
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	2.870	2.927
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	-	-

Toelichting

De personeelskosten zijn gestegen met € 1,3 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze stijging is de CAO-aanpassing van de lonen met 1,75% per 1 juli 2017 en de éénmalige uitkering 2017. Verder heeft een afname van het gemiddeld aantal personeelsleden geleid tot een daling van de personeelskosten.

16. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	2017	2016
	€	€
- Immateriële vaste activa	3.126.455	1.699.988
- Materiële vaste activa	25.463.207	25.466.629
- Financiële vaste activa	20.069	20.069
Totaal afschrijvingen	28.609.731	27.186.686

17. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

	2017	2016
	€	€
Kosten honorarium inclusief honorarium medisch specialisten SOZ	60.136.925	59.808.700

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

LASTEN

18. Overige bedrijfskosten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.948.284	10.808.599
Algemene kosten	19.904.246	21.219.259
Patiëntgebonden kosten	74.872.391	71.162.391
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	3.680.369	3.805.390
- Energie gas	531.300	492.162
- Energie stroom	1.337.641	1.379.191
- Energie transport en overig	308.728	329.933
Subtotaal	5.858.038	6.006.676
Huur en leasing	1.073.289	875.114
Dotaties en vrijval voorzieningen	353.900	1.679.000
Totaal bedrijfskosten	<u>113.010.148</u>	<u>111.751.039</u>

Toelichting

De algemene kosten zijn hoofdzakelijk gedaald door een afname van de schadevergoedingen.

De patiëntgebonden kosten zijn gestegen door een toename van de onderzoeksmiddelen, de implantaten en de kosten medische apparatuur.

19. Financiële baten en lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Rentebaten	-26.015	28.772
Waardeveranderingen financiële vaste activa	-	-
Sub-totaal financiële baten	-26.015	28.772
Rentelasten	16.917.703	16.771.976
Sub-totaal financiële lasten	16.917.703	16.771.976
Totaal financiële baten en lasten	<u>16.943.718</u>	<u>16.743.204</u>

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

20. WNT-verantwoording 2017 stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op JBZ van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor JBZ is € 181.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	H.P.J. Buiting, MA, MD, MHA	drs. M.B.P.M. Visser
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB
Aanvang en einde dienstvervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Individueel toepasselijk WNT-maximum	181.000	181.000
Bezoldiging	208.672	208.709
Belastbare onkostenvergoeding	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	22.436	22.399
Subtotaal	231.108	231.108
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	231.108	231.108
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	De overschijding ten opzichte van het toepasselijke bezoldigingsmaximum is toegestaan gezien de van toepassing zijnde overgangsregeling.	De overschijding ten opzichte van het toepasselijke bezoldigingsmaximum is toegestaan gezien de van toepassing zijnde overgangsregeling.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde dienstvervulling in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	213.197	209.421
Beloningen betaalbaar op termijn	21.867	21.854
Totaal bezoldiging 2016	235.064	231.275

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12: nvt.

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

1b. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	drs. P.M.J. Beckers	mw. dr. M.J.H. Paes	mw. prof. dr. A.M. Stiggelbout	drs. L.B. Vos
Functie	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Individueel toepasselijk WNT-maximum	27.150	18.100	18.100	18.100
Bezoldiging	27.150	18.100	18.100	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	27.150	18.100	18.100	18.100
Verplichte motivering indien overschijding	nvt	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	26.850	17.900	-	-
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2016	26.850	17.900	-	-
bedragen x € 1	mw. drs. E.A.P.M. Thewessen, arts	drs. H.H.J. Bol	mw. drs. A. Mosman RA	
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Individueel WNT-maximum	18.100	18.100	18.100	
Bezoldiging	18.100	18.100	18.100	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	
Totaal bezoldiging	18.100	18.100	18.100	
Verplichte motivering indien overschijding	nvt	nvt	nvt	
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	17.900	17.900	17.900	
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	
Totaal bezoldiging 2016	17.900	17.900	17.900	

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

21. Honoraria accountant

	2017	2016
	€	€
De honoraria van de accountant over 2017 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	157.000	157.000
2 Overige controlewerkzaamheden	-	-
3 Fiscale advisering	-	-
4 Niet-controlediensten	-	-
Totaal honoraria accountant	<u>157.000</u>	<u>157.000</u>

Toelichting

De verantwoorde honoraria over 2017 hebben betrekking op het overeengekomen honorarium voor de controle van de jaarrekening van het boekjaar 2017. Het verantwoorde bedrag is inclusief gemaakte kosten en omzetbelasting.

22. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 20.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2017 vastgesteld in de vergadering van 8 mei 2018.

De Raad van Toezicht van de Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd in de vergadering van 22 mei 2018.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangwekkende gebeurtenissen na balansdatum te vermelden.

6.1.10 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Bestuur:

H.P.J. Buiting, MA, MD, MHA

drs. M.B.P.M. Visser

Toe­zichthouders:

drs. P.M.J. Beckers

drs. H.H.J. Bol

mw. drs. A. Mosman RA

mw. drs. S.M. Mulder

mw. prof. dr. A.M. Stiggelbout

mw. drs. E.A.P.M. Thewessen, arts

drs. L.B. Vos

6.2 OVERIGE GEGEVENS

6.2 OVERIGE GEGEVENS

6.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen omtrent de beschikking over het behaalde resultaat.

6.2.2 Nevenvestigingen

Het JBZ heeft geen nevenvestigingen.

6.2.3 Controleverklaring

Wij verwijzen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis te 's-Hertogenbosch ('de stichting') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de resultatenrekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

UATR4T7YM6U-971717640-46

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Paragraaf ter benadrukking van het niet gecontroleerd zijn van de klassenindeling 2015

Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft in het onderdeel WNT-verantwoording 2017 toegelicht dat sprake is van overgangsrecht. De hoogte van de bezoldiging die onder het overgangsrecht valt is mede gebaseerd op de klassenindeling 2015, welke door ons niet is gecontroleerd. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 22 mei 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. C. Hameeteman RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

'S-HERTOGENBOSCH

Bezoekadres

Henri Dunantstraat 1
5223 GZ 's-Hertogenbosch

Postadres

Postbus 90153
5200 ME 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 553 20 00

BOXTEL

Bezoekadres

Liduinahof 35
5281 AD Boxtel

Postadres

Postbus 10100
5280 GA Boxtel
Telefoon (073) 553 20 00

DRUNEN

Bezoek- en postadres

Tinie de Munnikstraat 17
5151 VW Drunen
Telefoon (073) 553 35 00

ROSMALEN

Bezoek- en postadres

De Hoef 90
5242 CN Rosmalen
Telefoon (073) 553 35 30

ZALTBOMMEL

Bezoek- en postadres

Kerkstraat 2
5301 EH Zaltbommel
Telefoon (073) 553 35 70

Bezoek- en postadres

Gamerschestraat 32a
5301 AS Zaltbommel
Telefoon (073) 553 26 00